

DEPARTAMENTUL PENTRU STUDII PARLAMENTARE ȘI POLITICI UE
DIRECȚIA STUDII ȘI DOCUMENTARE LEGISLATIVĂ

**STANDARDELE PRIVIND SIGURANȚA ÎN MUNCĂ
ÎN CONTEXTUL PANDEMIEI COVID-19**

MAI 2020

Documentare și sinteză: Sebastian Simion, consilier parlamentar

Sinteza documentară poate fi accesată direct pe Intranet la pagina Direcției studii și documentare legislativă.

* Lucrările elaborate în cadrul Direcției studii și documentare legislativă sunt cu caracter documentar și nu reprezintă punctul de vedere al Camerei Deputaților.

A b s t r a c t

În contextul pandemiei produse de SAR-COV-2 (COVID-19) statele și organismele internaționale au adoptat măsuri de reducere a riscurilor la locul de muncă, prioritare fiind securitatea, siguranța și sănătatea lucrătorilor. Organizația Mondială a Sănătății precum și Organizația Internațională a Muncii au elaborat și diseminat un număr de materiale și resurse relevante în acest sens, completând cu linii directoare măsurile deja adoptate la nivel național. Măsurile recomandate sunt comprehensive, de la sănătatea fizică la prevenirea riscurilor psiho-ocupationale. Unele state au conceput unități specializate în domeniul muncii și antreprenoriatului, puse în coordonarea agențiilor dedicate, aflate în subordinea guvernelor.

La nivel mondial există o preocupare constantă cu privire la extinderea și modalitățile de răspândire la pandemia COVID-19, precum și la capacitatea statelor de a susține măsurile de diminuare a riscurilor privind intensificarea răspândirii SARS-CoV-2. Provocările cu care statele, angajatorii și angajații se confruntă sunt enorme, între acestea siguranța și sănătatea la locul de muncă reprezintă subiecte de maxim interes și privesc și reluarea activității economico-sociale într-un mod care să susțină progresele înregistrate în suprimarea transmiterii. Organizațiile internaționale au elaborat o sumă de materiale orientative și standarde care analizează măsurile de prevenire și control al riscului de contagiune.

Prevenția sectorială – evaluare OIM

Sectoarele cele mai expuse la riscul contaminării cuprind: angajații din sistemul de sănătate, transport, agricultură precum și pe cei din serviciile publice esențiale. La nivel mondial există 136 de milioane de persoane care activează în sistemele de sănătate și activități sociale (asistente, infirmieri, doctori și celelalte poziții din sistemele de sănătate, lucrătorii din sistemul de îngrijire rezidențială, personalul auxiliar din acestea – spălătorii și cleaning-staff – care sunt expuse riscului crescut de infectare cu SARS-CoV-2 la locul de muncă (70% din posturile acestea sunt ocupate de femei).

În standardele recomandate de ILO / OIM (Four Key Pillars to Fight Covid-19) pilonul al 3-lea privește exclusiv siguranța și sănătatea la locul de muncă și are în vedere, punctual:

- Adaptarea la condiții (teleworking)
- Prevenirea discriminării și excluziunii
- Promovarea accesului la sănătate pentru tot personalul angajat
- Extinderea accesibilității la concediul plătit

Reacția statelor a fost rapidă și extrem de cuprinzătoare, guvernele adoptând măsuri excepționale pe toate palierele politicilor publice (compensarea veniturilor și a cererilor agregate, stabilizarea politicilor de credit și financiare, protecția socială extinsă, facilitarea ajutoarelor de stat).

Controlul riscului de contagiune – recomandări OIM

- Riscul principal face referire la patogenii care includ bacterii, virusuri, paraziți și fungi (OMS 2016) transmisibili prin contact direct, picături, vehicule (mâncare, apă și fomite – haine, ustensile, mobilă și obiecte de uz curent) și vectori aerieni. Patternurile de transmisie sunt importante și relevante pentru cei cu expunere la transmisia prin astfel de vectori. Infecțiile zoonotice îi privesc pe cei care vin în contact direct cu animalele.
- Pentru a lua cele mai bune și rezonabile măsuri – cu aplicabilitate practică – în acord cu riscurile ocupaționale la riscurile contagiunii, angajatorii ar trebui să efectueze una sau mai multe evaluări la nivelul tuturor angajaților. În general, riscul profesional reprezintă combinația dintre probabilitatea apariției unui eveniment

periculos și gravitatea prejudiciului / deteriorarea sănătății persoanelor cauzate de acest eveniment (OIM/ILO 2001).

Evaluarea riscului la contagiune la locul de muncă trebuie să ia în considerare:

- **Probabilitatea** de a fi expus la contagiune ținând cont de caracteristicile patogenului / bolii infecțioase (patternurile de transmitere) și posibilitatea ca lucrătorii să ia contact cu persoane infectate sau să fie expuși la medii și materiale contaminate (deșeuri, probe de laborator, alte categorii de obiecte ce pot constitui vehicule) pe parcursul activității derulate.
- **Severitatea** efectelor asupra stării de sănătate a lucrătorilor, ținând cont și de factorii care influențează anumite categorii de persoane (vârstă, boli subiacente, starea generală de sănătate) precum și măsurile disponibile deja pentru a controla impactul infecției.

Standarde OIM - Prevenirea și limitarea contagiei COVID-19 la locul de muncă – "Action checklist"

Conceput ca un instrument care, printr-o abordare simplă și colaborativă, să ofere o evaluare a riscurilor COVID-19 și integrarea acestora în măsurile de securitate și sănătate a lucrătorilor la locul de muncă. Aspectele abordate se referă la:

- Distanțarea fizică (evaluarea riscului interacțiunii dintre angajați, contractori, clienți și alte categorii de persoane și măsurile de aplicat pentru atenuarea acestor riscuri); organizarea muncii într-un mod care să permită distanțarea socială; atunci când este fezabilă, utilizarea telemuncii (conferințe virtuale etc), utilizarea timpilor diferiți de muncă pentru a evita concentrațiile mari de lucrători în anumite momente
- Igiena generală: furnizarea de dezinfectanți, dezinfectarea regulată a spațiilor comune, promovarea unei culturi a igienei, menținerea unei bune igiene respiratorii
- Curățenia – promovarea unei culturi a igienizării locului de muncă (cleaning regulat a suprefețelor birourilor, stațiilor de lucru și celorlalte elemente incluse în zonele circulate, telefoane, tastaturi etc. dezinfectarea zonelor comune)
- Training și Comunicare – gestionarea corespunzătoare a instruirii angajaților cu privire la planul de măsuri adoptat pentru a preveni riscurile de expunere la coronavirus și cu privire la infecția COVID-19; instruirea privind întreținerea și depozitarea / eliminarea corectă a echipamentelor de protecție individuală, informări periodice (comunicări periodice) cu date actualizate privind situația la locul de muncă, regiunea și țara respectivă; informarea angajaților cu privire la dreptul lor de a opri munca dacă în cauză este o situație ce reprezintă un pericol grav pentru viața și sănătatea lor (proceduri de informare imediată a supervisorilor / supraveghetorilor de sector).
- Echipament individual de protecție / EPP – când este necesar trebuie avută în vedere furnizarea de echipamente adecvate de acest fel precum și a unor containere etanșe pentru eliminarea igienică a acestora.

- Modalități de răspuns – în acord cu orientările și recomandările autorităților publice consilierea lucrătorilor de a nu se prezenta la locul de muncă dacă au simptome specifice, extinderea accesului la concediul medical plătit și alte bonuri / prestații de boală, concediul parental de îngrijire a copiilor. Amenajarea unor spații de izolare pentru angajații care dezvoltă simptome COVID-19 la locul de muncă, până la transferul la o unitate medicală adecvată; dezinfectarea adecvată, furnizarea de asistență medicală și controlul angajaților care au venit în contact cu cei infectați (OIM 2020)

Riscul de transmitere este mai mare pentru unele categorii de lucrători, în special cei din prima linie de reacție la contagiune, a lucrătorilor care furnizează servicii esențiale și a celor cu activitate în spațiile de lucru foarte concentrate. Măsurile de control al riscurilor trebuie să fie adaptate nevoilor acestor categorii de angajați, în baza profilului și condițiilor de desfășurare a activității.

Angajații din zona de urgență / reacție la COVID-19 reprezintă prima categorie de destinatari ai măsurilor de siguranță la locul de muncă (conform OIM). Tipuri de măsuri pentru reducerea riscurilor de contagiune:

- Controlul factorilor de mediu ambiant și tehnologic: promovarea unui spațiu adecvat distanțării sociale între pacienți, între aceștia și lucrătorii din sistemul de sănătate, asigurarea calității aerului (ventilare, filtrare, camere de izolare corespunzătoare – WHO / OMS 2020)
- Măsuri administrative: cu scopul prevenirii comportamentelor cu risc. Includ: resurse suficiente pentru prevenția și controlul infecției, politici de prevenție și control clare, facilitarea accesului la analizele de laborator optime, proporție corespunzătoare staff/pacienți (prevenirea extenuării resurselor umane din sănătate), training pentru echipele medicale. Alte măsuri administrative: monitorizarea stării de sănătate și supravegherea grupelor cu risc mai mare de contagiune, hazard ocupațional și sesizarea stadiilor inițiale (simptome); promovarea unor scheme prin care persoanele expuse să raporteze rapid existența unor simptome la supraveghetorul direct (supervisor) care notifică unui ofițer-medical (standarde WHO / OMS existente din 2018)
- Echipament de protecție corespunzător: personal pregătit pentru selectarea echipamentelor optime și pentru a oferi training cu privire la echipare, dezechipare, înlocuire și eliminarea EPP (echipament protecție personală); adoptarea standardelor WHO 2020 privind EPP pentru lucrătorii din sistemele de sănătate, primordial pentru cei din prima linie
- Personalul laborant: specificul activității (care implică bacterii, virusuri și materii umane utilizate la analize) poate crește riscul expunerii și transformarea echipelor de laboranți în agenți de transmitere. Standardele sunt cele din manualul WHO / OMS Laboratory Biosafety Manual, care conține prevederi clare cu privire la practicile, măsurile și tehnicile de utilizat în laboratoare la toate nivelele pentru a preveni contagiunea. În 2020 OMS a completat regulile cu specificul COVID-19

privind condițiile minimale / esențiale ale activității și manipularea materialelor în laboratoare (WHO 2020).

- Lucrătorii din sistemul *death care* (servicii mortuare, transport decedați, morgă etc.) sunt expuși la infecții, prin urmare sunt necesare regli de management al activității în tot ceea ce înseamnă servicii mortuare (funeralii, autopsii etc.) - EPP corespunzător, ventilare / filtrare, igienă personală, instrumentar și substanțe de dezinfectare conform standardelor.
- Ambulanțierii și echipele de transport-urgente: categorie expusă la infecții indiferent de specificul transportului (ambulanțe, transport aerian, naval sau feroviar); WHO recomandă standardele de dezinsecție și igienizare conform cadrului WHO / ILO 2018.
- Personalul de curățenie și de eliminare a deșeurilor din unitățile de sănătate și din unitățile cu specific urgente – prezintă risc potențial de contact cu materiale provenite din zonele de contaminare (materiale, suprafețe, mediul ambiant proxim); standardele includ EPP corespunzător, ghid de igienă, metodologie clară privind gestionarea deșeurilor și facilitățile utilizate, metode de igienizare / dezinfectare. Situațiile de criză pot necesita implicarea personalului din structurile de poliție, unitățile de protecție civilă, armată sau unitățile de pompieri – aceste categorii pot fi implicate în situațiile de urgență și de reacție rapidă la urgențe. Prin urmare și aceste categorii trebuie incluse în activitatea de training specific, corect informate despre acoperirea sarcinilor specifice în siguranță, utilizarea EPP și a tuturor celorlalte mijloace și instrumente de prevenție.

Categoriile de lucrători din serviciile de utilitate și din cele cu densitate crescută la locul de muncă:

- Aceste categorii sunt reprezentate de lucrătorii din supermarketuri, magazine, piețe, bănci, școli, servicii de livrare, alte facilități, respectiv lucrătorii din fabrici, call-centers și diverse birouri de lucru cu publicul. Dacă guvernele nu au impus condiții obligatorii de carantină în unele dintre aceste sectoare, condițiile de funcționare trebuie neogociate prin dialog cu partenerii sociali, determinate ce unități anume și în ce parametri trebuie să funcționeze (guvernele sunt cele care decid măsurile optime). Pentru aceste categorii de lucrători trebuie asigurat accesul rapid la testare și la analize medicale și, în același timp, sunt recomandabile bonusurile de activitate în condiții de bio-hazard (cel puțin în unele cazuri).

Lucrătorii informali: măsuri specifice pentru categoria care preferă activitatea în pofida restricțiilor (din necesitate), fiind expusă interacțiunilor sociale în mai mare măsură. Această categorie este mai puțin aptă de utilizarea (includerea în măsurile de acest tip) EPP corespunzător, imprecisă în menținerea distanțării sociale (și auto-izolării precum și altor măsuri de prevenire a riscurilor de contagiune). Este necesară găsirea unor modalități eficiente de comunicare / informare și furnizarea gratuită de EPP (și a unor materiale informative cu regulile de bază / activități așa cum sunt acestea sintetizate de

autoritățile de sănătate publică ale statelor); accesul la servicii urgență medicală și elaborarea unor alternative de activitate sunt recomandabile.

Măsuri privind stresul psihosocial și riscurile conexe

În situații de urgență oamenii pot reacționa diferit, comparativ cu situațiile de normalitate. Schimbările psihologice pot include: anxietate crescută, stare de spirit "low mood", motivație și gânduri anxioase sau depresive. OMS și OIM au publicat un ghid privind măsurile de protecție (2018) care cuprinde și o serie de măsuri de implementat privind reducerea riscurilor de stress ocupațional ce includ:

- O bună comunicare cu lucrătorii și oferirea de informații actualizate (permanent) pentru informarea lor corectă și a le crea acestora sentimentul că dețin controlului situației în cea mai mare măsură posibilă;
- Un mediu lucrativ deschis dialogului, în care lucrătorii pot să își exprime îngrijorările și temerile privind sănătatea lor și a colegilor;
- Sesiuni multidisciplinare pentru identificarea preocupărilor lucrătorilor, inclusiv în ceea ce privește riscurile personalului și strategii colaborative de rezolvare a problemelor;
- Revizuirea culturii organizaționale și sensibilitate față de lucrători și problemele sau preocupările acestora privind sănătatea familiilor lor;
- Un checklist actualizat pentru a evalua și înțelege punctele forte, punctele slabe și limitele umane ale personalului, inclusiv pentru a permite identificarea rapidă a semnelor de stres și epuizare (burnout);
- Un sistem prietenos pentru un bun sprijin psihologic, monitorizarea stresului și epuizării;
- Reglementarea perioadelor de pauză pentru a avea suficientă odihnă pe timpul zilei de muncă;
- Recomandări privind exercițiile fizice și dieta alimentară;
- Suport psihologic pentru cei care au o natură introvertită (confidențiali cu temerile și grijile lor);
- Managementul trebuie să modeleze rolurile profesionale în vederea atenuării stresului pentru personalul aflat în supraveghere;
- Inițierea de campanii de reducere a stigmatizării, abordarea corectă a riscurilor de excludere (din teama de contagiune) a celor care lucrează în primul rând în domeniul sănătății (temeri generate în comunitate de frica excesivă de contagiune sau contaminare); educarea publicului să aprecieze rolul determinant al femeilor și bărbaților aflați în prima linie a combaterii pandemiei;
- Utilizarea tehnicilor participative și a soluțiilor inovatoare (utilizarea umorului, modificarea pozitivă a atitudinilor etc.).

Protejarea sănătății mentale a celor implicați în tele-muncă. Instrumente organizaționale specializate

O parte semnificativă a salariaților este implicată în lucrul la domiciliu (pe o bază temporară) măsură destinată prevenirii extinderii COVID-19. Un recent studiu implementat în 15 state (USA, UK, Japonia, India, Brazilia, Argentina, Belgia, Finlanda, Franța, Germania, Ungaria, Italia, Olanda, Spania, Suedia) indica că pentru 41% dintre cei aflați în această situație, stresul este perceput la un nivel ridicat (repondenții se considerau foarte stresați) față de 25% dintre cei care lucrau la locul de muncă obișnuit. Această modalitate de activitate profesională poate duce la intensificarea sentimentului de izolare, la depășirea programului de lucru și la estomparea liniilor de separație dintre activitatea profesională și cea de familie. Izolarea poate facilita concentrarea însă lipsa interacțiunilor sociale poate deveni o problemă gravă pentru individ. Programul de lucru flexibil poate genera activitate excesivă, fără pauze și posibil și extinsă, generând riscuri (insomnie, epuizare mentală etc.). Un studiu Lancet privind impactul psihologic al carantinei raportează, în baza însumării unor studii efectuate la nivel mondial, efectele negative psihologice: PSS (post traumatic stress symptoms), confuzie și dezechilibru – factorii de stres fiind: durata lungă a carantinei, frustrarea, plictiseala, teama de infectare, pierderile financiare, stigmatizarea etc.; unii cercetători vorbesc de efecte psihologice cu durată semnificativă în timp post-pandemie. Dintre statele menționate de OIM cu legislație actualizată în perioada pandemiei este indicat Chile – cu legea aprobată în martie 2020 privind tele-munca, prin care se recunoaște dreptul la deconectare de cel puțin 12 ore din 24, când angajatorii nu pot solicita lucrătorilor să răspundă la comunicări, ordine sau alte cerințe (identice pentru zilele de odihnă); angajatorii trebuie să informeze lucrătorii cu privire la riscurile profesionale asociate activității lor precum și la măsurile preventive și procedurile de lucru (instruirea clară privind sarcinile care trebuie acoperite)¹.

Lucrătorii ar trebui să aibă acces la echipamente optime (de exemplu laptopuri, aplicații pentru suport IT adecvat) și formare (conform OIM). Teleworkingul poate oferi lucrătorilor flexibilitatea necesară pentru a-și face treaba în momentele cele mai convenabile pentru ei, în timpul orelor normale de lucru ale firmei / organizației / instituției. Această flexibilitate este esențială pentru eficientizarea teleactivității deoarece permite telelucrătorilor să își programeze munca cu îndeplinirea responsabilităților lor personale, cum ar fi îngrijirea copiilor, a părinților în vârstă și a persoanelor din familie (dacă este necesar acest lucru). Unele dintre statele care au introdus obligativitatea restrângerilor de deplasare au adoptat și măsuri specifice de reducere a riscurilor de violență domestică (campanii de prevenire a violenței domestice și de gen, ofertă de resurse și informații privind victimele, măsuri în sprijinul victimelor).

În fața crizei COVID-19, măsurile eficace de prevenire și control profesional au avut un efect pozitiv asupra continuității activității și a ocupării forței de muncă, au restrâns posibilitatea apariției unor focare suplimentare și al unor perturbări economice și sociale

¹ Legea no. 21,220 (Ley núm. 21.220 Modifica el Código del Trabajo en materia de trabajo a distancia). La adresa: <https://www.leychile.cl/Navegar?idNorma=1143741>

suplimentare celor deja existente. Reactivarea activităților productive va solicita firmelor și companiilor implementarea unor măsuri de reducere a riscurilor precum și adoptarea altor măsuri speciale (de natură tehnică și administrativă) conform cerințelor legale, elaborate de autoritățile și agențiile guvernamentale ale statelor. Riscurile de prevenire a apariției sau recidivei focarelor de infecție necesită strategii colaborative la nivel național și internațional.

Agențiile internaționale, fiecare în domeniul său specializat, au un rol important în asigurarea cooperării dintre țări. În special OMS și OIM furnizează regulat orientări la nivel internațional privind protecția, securitatea și sănătatea lucrătorilor, având un rol important în identificarea soluțiilor pe termen scurt, mediu și lung. Conform acestora toți lucrătorii trebuie cuprinși în normele de sănătate și securitate a muncii (OIM) indiferent de zone (rural sau urban) cu o atenție focalizată pe categoriile ce cuprind activitățile independente, lucrătorii ocazionali și informali, lucrătorii din IMM etc.

Considerând nevoia unui răspuns plenar la provocările pandemiei COVID-19 OIM a recomandat un ghid de politici fundamentat pe 4 piloni:

1. Stimularea economiei și a ocupării forței de muncă prin intermediul politicilor fiscale active, sprijin financiar și politici pentru anumite sectoare economice sau sociale, inclusiv pentru sectorul sănătății.

2. Sprijinirea întreprinderilor în vederea menținerii locurilor de muncă și a veniturilor, prin extinderea protecției sociale pentru toți, prin măsuri de păstrare a ocupării forței de muncă, prin politici de ajutor financiar/fiscal și alte măsuri destinate întreprinderilor.

3. Protejarea lucrătorilor la locul de muncă, prin consolidarea măsurilor în domeniul SSM / siguranța și securitatea muncii (de exemplu munca la distanță), prevenirea discriminării și a excluziunii, asigurarea accesului la concediul de sănătate pentru toți și extinderea accesului la concediul plătit.

4. Utilizarea dialogului social pentru găsirea de soluții consensuale, consolidarea capacității și rezilienței organizațiilor salariaților, consolidarea capacității guvernelor prin instituțiile dedicate, consolidarea proceselor de negociere colectivă și a relațiilor de muncă.

UN Women a elaborat un Checklist pentru COVID-19 în ideea de a promova incluziunea de gen în deciziile și politicile curente² (care cuprinde: prevenirea violenței, concediile maternale, măsuri pentru femeile în etate, măsuri targetate pentru familiile mono-parentale cu mama singurul părinte / pondere majoritară în numărul familiilor mono-parentale, asigurări de sănătate, echilibrarea veniturilor etc.).

La nivelul statelor europene (dar nu numai) s-au luat măsuri specifice de creare a unor unități specifice de management în domeniul inspecției muncii, un astfel de exemplu

²<https://www.unwomen.org/en/news/stories/2020/3/news-checklist-for-Covid-19-response-by-ded-regner>

fiind cel al Spaniei. Unitatea Specială are în normativul activităților: acțiuni preventive, protejarea drepturilor individuale și colective ale muncitorilor mai ales acolo unde există riscul de a fi ignorate / limitate, criterii de coordonare și practici unitare legate de reglementarea muncii și angajărilor; criterii operaționale, măsuri și acțiuni pentru Inspectoratele de muncă în profil regional / local (municipalități)³. Dialogul social eficient la toate nivelurile este esențial pentru a proteja sănătatea lucrătorilor, atenuarea impactului economic și al efectelor la nivelul forței de muncă în perioada pandemiei. La nivelul Italiei a fost adoptat un protocol (martie 2020) semnat de organizațiile patronale și de sindcate, la solicitarea Președintelui Consiliului de Miniștri – scopul a fost creșterea gradului de prevenire și combaterea extinderii COVID-19 în mediile profesionale altele decât cele din domeniul sănătății (modalități de continuare a producției, garantarea siguranței și sănătății la locul de muncă, adoptarea de măsuri în domeniul SSP – sănătate, siguranță, prevenție⁴).

Un alt aspect la care OIM solicită atenție statelor face referire la "infodemie", gestionarea informațiilor de toate tipurile (mai puțin sigure, zvonuri, fake-news, diseminarea intenționată a mesajelor panice, managementul zvonurilor etc.). Statele au adoptat măsuri de informare în timp real a populației, inclusiv prin apelul la consilierea specialiștilor și comunicarea regulată privind riscurile de focar.

INSTRUMENTE ȘI RESURSE UTILE – ORGANIZAȚIA INTERNAȚIONALĂ A MUNCII		
Titlu	Descriere	Adresa internet
Ghidul angajatorilor privind managementul locului de muncă pe perioada pandemiei COVID 19	Concepul de OIM pentru angajatori, promovează o sumă de linii de direcție inclusiv în domeniul SSP/ OSH	https://www.ilo.org/actemp/publications/wcms_740212/lang--en/index.htm
COVID-19 and the world of work Portalspecializat	Portal web specializat care promovează știri, date relevante și informații utile angajatorilor și lucrătorilor, sfaturi practice și resurse media	https://www.ilo.org/global/topics/coronavirus/lang--en/index.htm
COVID-19 and workers' organizations Pagină web pentru formele asociative ale lucrătorilor	Pagină web a OIM Biroul pentru activități (actrav) promovează date actualizate privind COVID – 19 și organizațiile lucrătorilor	https://www.ilo.org/actrav/lang--en/index.htm

³Criterio Operativo nº 102/2020 la adresa : https://ceoe-statics.s3-eu-west-1.amazonaws.com/CEOE/var/pool/pdf/criterio_itss_covid.pdf

⁴Protocolul este accesibil în engleză la adresa: https://www.ituc-csi.org/IMG/pdf/protocollo_covid_19.pdf

COVID-19 and world of work: impacts and responses. Măsuripentru piața muncii în condițiile pandemiei	Impactul pandemiei și opțiunile de adoptare a unor politici specifice pentru reducerea riscurilor și facilitarea recuperării post-pandemie	https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/documents/briefingnote/wcms_738753.pdf
Disability inclusion in COVID-19 responses in the world of work. Politici inclusive, webinar cu date arhivate.	Acces liber la date arhivate privind bunele practici în domeniul incluziunii categoriilor cu dizabilități	https://www.ilo.org/global/topics/disability-and-work/wcms_739022/lang--en/index.htm
ILO standards and COVID-19 (coronavirus) Standardele OIM în domeniu	Prevederile esențiale din reglementările internaționale și standarde de ocupaționale relevante pentru pandemia COVID-19	https://www.ilo.org/global/standards/wcms_739937/lang--en/index.htm
Keys for effective teleworking during the COVID-19 pandemic Eficiența activității de tip teleworking	Resursă internet utilă pentru implementarea eficientă a activităților din domeniul teleworking	https://www.ilo.org/global/about-the-ilo/newsroom/news/wcms_739879/lang--en/index.htm
Prevention and mitigation of COVID-19 at work. Action checklist Prevenirea și atenuarea răspândirii COVID-19 la locul de muncă. Listă de priorități	Cuprinde o listă cu 30 de priorități care pot fi implementate la locul de muncă și un plan de acțiuni în acest sens	https://www.ilo.org/global/topics/safety-and-health-at-work/resources-library/publications/WCMS_741813/lang--en/index.htm
The six-step COVID-19 business continuity plan Un plan de continuitate a afacerii în 6 pași	Dezvoltat și publicat de OIM Biroul pentru activități antreprenoriale / angajatori, ca instrument util în evaluarea profilului riscurilor și a vulnerabilităților la COVID – 19 (diverse aspecte legate de activitatea economică a firmelor)	https://www.ilo.org/actemp/publications/wcms_740375/lang--en/index.htm
Business continuity planning: Guidelines for small and medium sized enterprises	În finalitățile sale este un document cu măsuri preventive și cuprinde și un plan de pregătire a recuperării economice	https://www.ilo.org/asia/publications/WCMS_142747/lang--en/index.htm

Un ghid destinat IMM și continuității afacerilor acestor întreprinderi		
Stress Prevention at Work Checkpoints. Practical improvements for stress prevention in the workplace Prevenirea și atenuarea riscurilor de stres ocupațional la locul de muncă	Resursă rezumativă cu un checklist pentru facilitarea identificării riscurilor și unele măsuri de atenuare	https://www.ilo.org/global/publications/books/WCMS_168053/lang--en/index.htm
WASH@Work: a Self-Training Handbook Ghidul igienei la locul de muncă	Conceput ca un ghid personal cu module dedicate apei potabile, sanitarizare și igiena la locul de muncă the workplace.	https://www.ilo.org/tokyo/about-ilo/director-general/WCMS_535058/lang--en/index.htm

Siguranța și securitatea la riscurile expunerii – exemplul Statelor Unite ale Americii

Reglementările și orientările sunt sub coordonarea Departamentului Muncii din Statele Unite – Siguranța Ocupațională și Administrarea Sănătății (OSHA – Occupational Safety and Health Administration). Standardele și directivele sunt cele OSHA (instrucțiuni pentru ofițerii de conformitate – echivalentul inspectorilor pentru muncă) și cuprind și alte informații conexe privind lucrătorii cu expunere la noul coronavirus SARS-CoV-2 - (COVID-19).

Printre cele mai relevante sunt:

- Standardele PPE / EPP (Personal Protective Equipment – Echipamentul de Protecție Personală) implică: mănuși, echipamente pentru protecția ochilor și a feței precum și protecție respiratorie, în cazul în care există acest pericol la locul de muncă. Dacă protecția respiratorie este necesară pentru siguranța la locul de muncă, angajatorii trebuie să implementeze programe comprehensive de protecție respiratorie în acord cu standardele existente (1910.134 - Respiratory Protection): prevenirea contaminării atmosferice și măsuri de control a fluxului tehnologic ce poate provoca contaminarea, procurarea de echipamente protective pentru muncitorii expuși. Angajatorii trebuie să aibă redactat un program de protecție respiratorie cu proceduri specifice, evaluări medicale, echipamente testate (eficiente) pentru cazuri de rutină și cazuri de urgență, asigurarea testelor privind calitatea aerului, training specific pentru muncitorii expuși în mai mare măsură la condiții de hazard, dotarea cu echipamente protective la cerere sau acordarea permisiunii utilizării echipamentelor proprii de către angajați (dacă acestea sunt conforme)⁵;

⁵<https://www.osha.gov/laws-regs/regulations/standardnumber/1910/1910.134>

- Respectarea Clauzei Generale din legea privind protecția muncii (29 USC 654(a)(1) care impune angajatorilor să furnizeze fiecărui angajat un loc de muncă fără pericole existente care cauzează sau sunt susceptibile de a provoca decesul sau vătămări fizice grave;
- Standardele pentru agenții patogeni sangvini implică reducerea riscurilor de expunere profesională la sângele uman și alte materiale cu potențial de infectare, altul decât cel respirator, care poate conține secreții ce conțin SARS-CoV-2 (cu excepția cazurilor de sângerări vizibile). În acest caz OSHA oferă un cadru de standarde care pot ajuta la controlul unora dintre sursele de expansiune ale virusului ce nu sunt acoperite de standardele legislației existente⁶ (standardele existente impun angajatorului: un plan de control al expunerii la contaminare și evaluarea circumstanțelor – care trebuie să fie disponibil pentru fiecare angajat, măsuri de eliminare sau reducere a expunerii, clasificarea locurilor de muncă cu expunere în funcție de gradualitatea riscurilor, o listă de sarcini și proceduri, echipament protectiv). În acest sens OSHA a generat un cadru comprehensiv privind sursele de contaminare cu prevenție universală, prevenție-standard și prevenție a transmiterii patogenilor.
- Dată fiind lipsa standardelor cu aplicabilitate specifică SARS-CoV-2 cerințele minimale trebuie să conțină standardele de eficiență preventivă cel puțin la nivelul programelor de sănătate ale OSHA; aceasta a aprobat un număr de planuri la nivelul statelor (28 de astfel de planuri privind siguranța ocupațională pentru bolile transmisibile prin aerosoli), cu standarde obligatorii cel puțin pentru anumite categorii de angajați. Spre exemplu Cal / OSHA (Departamentul pentru Siguranță Ocupațională și Sănătate – California) are un set de standarde obligatorii Aerosol Transmissible Diseases (ATD) cu standarde concepute pentru a preveni îmbolnăvirea infecțioasă cu agenți patogeni transmisibili prin inhalarea aerului ce conține viruși (inclusiv SARS-CoV-2) bacterii și alte micro-organisme. Standardele sunt obligatorii pentru anumite categorii de angajați (cei care lucrează în domeniul sănătății) însă OSHA / US a recunoscut utilitatea orientativă a măsurilor din acest program pentru toți lucrătorii expuși la SARS-CoV-2.
- Standarde la nivelul statelor (general) privind dezinfectanții: protecția la expunerea față de agenții chimici utilizați la dezinfecție și pentru curățarea supfețelor, prevenirea lucrătorilor cu privire la conținutul cu potențial periculos din lichidele de sterilizare / dezinfectare, respectarea standardelor generale OSHA și menținerea comunicării conform prevederilor statuate, procurarea echipamentelor protective și respectarea standardelor în domeniul manipulării substanțelor chimice cu potențial periculos. Standarde speciale sunt prevăzute pentru spitale.
- Angajatorii trebuie să efectueze trainingul angajaților cu privire la expunerea la agenții patogeni și adoptarea măsurilor preventive, două fiind domeniile de interes cu standarde specifice – utilizarea echipamentelor protective și infecțiile BBP (bloodborn pathogens – patogenii sangvini) – angajații trebuie să fie informați cu privire la echipamentul necesar, când și cum trebuie utilizat, unde este depozitat /

⁶<https://www.osha.gov/laws-regs/regulations/standardnumber/1910/1910.1030>

eliminat. Standardele BBP cuprind: informații relevante cu privire la recunoașterea circumstanțelor expunerii, obiective și măsuri de reducere și eliminare a riscurilor (control tehnologic, practica ocupațională, echipament protectiv).

Solicitările suplimentare OSHA pentru angajatori:

Control, acțiuni și măsuri	Pentru a proteja lucrătorii la expunerea la:	
	Fluid sangvin și OPIM	Material ce nu include fluid sangvin sau OPIM dar includ fluide corporale neacoperite OPIM
Precauții pentru contactul cu fluidul sangvin și fluide corporale pentru toți pacienții, funcție de gravitatea infecției	BBP, SP	SP
Plan de control al expunerii și elementele avute în vedere în scopul siguranței	BBP	
Izolare / plasare cazuri	TBP	TBP
Igiena mâinilor	BBP, SP	SP
Practici sigure de injectare	BBP, SP	SP
Eliminarea / managementul sigur al obiectelor tăioase	BBP, SP	SP
Interzicerea mesei, băutului, fumatului sau aplicatului de cosmetice ori a lentilelor de contact în zonele unde există posibilitatea rezonabilă de a fi expus ocupațional	BBP	
Pauza de masă în reprize diferite în zonele unde sunt prezente fluide sangvine și OPIM	BBP	
Interzicerea pipetelor ptr. substanțe ingerabile în zonele de risc	BBP	

Pachetaj, depozitare și transport în condiții de siguranță	BBP	
PPE / EPP– Mănuși, combinezoane, protecții de ochi , măști, viziere	BBP, SP, TBP	SP, TBP
PPE/ EPP – șorțuri și alte echipamente de protecție corporală	BBP, TBP	TBP
PPE – bonete chirurgicale	BBP, TBP	TBP
PPE – protecție încălțăminte	BBP, TBP	TBP
PPE – N95 sau respiratoare/filtre de calitate mai înaltă pentru proceduri ce includ aerosoli sau includ pacienți suspecți de a transmite infecția prin aerosoli	SP, TBP	SP, TBP
PPE – orice echipament adițional propriu prevenirii transmiterii infecției prin fluid sangvin sau materiale cu potențial infecțios care ar putea ajunge în contact cu hainele lucrătorilor, hainele de stradă ale acestora, lenjeria, pielea, ochii sau membrane mucoase în condițiile programului normal de lucru și pe durata utilizării de către lucrător al EPP	BBP	
PPE – orice alt echipament propriu prevenției care nu este listat în cadrul orientativ în mod specific dar este util în protejarea lucrătorilor împotriva transmiterii agenților infecțioși	TBP	TBP
Proceduri de control în gospodărie și mediul proxim	BBP, SP	SP

▪ Siguranța managementului deșeurilor	BBP	
▪ Siguranța procedurilor de curățatorie (spălătorie)	BBP, SP	SP
▪ Soluții de curățare a pacientului în izolare	BBP, SP	SP
Evaluarea post-expunere și follow-up după expunerea ocupațională la patogenii cu origine sangvină	BBP	

Acronime: BBP – bloodborn pathogens – patogeni cu origine sangvină

BTP- patogeni cu transmitere sangvină

SP”Sterile Processing” – patogeni transmisibili în cursul operațiunilor de curățare / dezinfectare / management al deșeurilor

OPIM - ”other potentially infectious materials” alte materiale cu potențial infecțios

La nivelul activităților specifice OSHA a elaborat ghiduri dedicate pentru toate profesiile și ocupațiile în funcție de riscuri: restaurante & baruri și unități fast-food, construcții, industrie și manufactură etc. precum și un plan de măsuri de punere în cadrul legii (în coordonarea Directorate of Enforcement Programs – Direcția de Programe privind aplicarea legii), scopul fiind investigarea plângerilor, sesizărilor și deceselor raportate de angajatori, identificarea expunerilor profesionale la riscuri potențial-periculoase pentru viața angajaților; pentru a se asigura că angajatorii iau măsuri prompte pentru protejarea angajaților birourile zonale ale Departamentului de Muncă efectuează cotroale în baza obiectivelor urmărite în Field Manual (prevederi pentru aplicarea legii în profil teritorial⁷); majoritatea plângerilor formulate de lucrători au făcut referire la lipsa echipamentelor de protecție individuală (măști respiratorii, mănuși și combinezoane) lipsa de formare / informare la locul de muncă privind riscurile. Plîngerile și reclamațiile sunt preluate și în varianta non-formală (telefon, fax, mail etc.) și sunt procesate instituțional sau trimise partenerilor federali cu interese concurente.

⁷www.osha.gov/enforcement/directives/cpl-02-00-163

SURSE INFORMATIVE:

Paginile web ILO / International Labour Organization, WHO /OMS World Health Organization, OSHA – US Department of Labor / Occupational Safety and Health Administration (www.who.int, www.osha.gov, www.ilo.org) sinteze ale OIM (In the face of a pandemic:Ensuring Safety andHealth at Work / 2020).